

บทที่ 1

บทนำ

ไม้ดอกไม้ประดับเกี่ยวข้องกับชีวิตคนไทยตลอดมานับตั้งแต่อดีต ลักษณะการปลูกขณะนั้น เป็นการปลูกในบริเวณบ้านของแต่ละครัวเรือน เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างมาก ประกอบกับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ความต้องการไม้ดอกไม้ประดับก็เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จึงเริ่มมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นอาชีพและได้พัฒนาเป็นรูปแบบเชิงการค้าอย่างสมบูรณ์ มีการส่งไม้ดอกไม้ประดับไปขายยังต่างประเทศ รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญและแนวโน้มที่ดีจึงได้บรรจุแนวทางพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 5 โดยกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหที่สำคัญ คือ ด้านการขาดแคลนพันธุ์ (ราชันี, 2536)

ในระยะเวลา 30-40 ปีที่ผ่านมาได้มีการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตและการคัดเลือกพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวหลายสกุล เพื่อให้ได้ไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับตามความต้องการของตลาด รวมทั้งได้มีการปรับปรุงพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวพันธุ์ใหม่ขึ้น และมีการวิจัยเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับบางชนิดเพื่อใช้เป็นไม้ตัดดอก ไม้กระถาง ตลอดจนเพื่อให้มีความต้านทานต่อโรค ทนต่อการเข้าทำลายของแมลง ทนต่อสภาพเครียดที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และสร้างลักษณะใหม่ที่มีความสำคัญขึ้น เช่น สีของดอก เป็นต้น (de Hertogh and le Nard, 1993)

ในปัจจุบัน ต่างประเทศพยายามปรับปรุงพันธุ์และแสวงหาพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเมืองร้อนแปลก ๆ เพื่อพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับใหม่สู่ตลาด ในขณะที่ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชเหล่านี้มาก และมีพันธุ์ไม้นำเข้าจากต่างประเทศมานาน แต่ยังไม่ได้มีการนำมาพัฒนาพันธุ์อย่างจริงจัง จึงควรมีการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับเหล่านี้เพื่อสร้างพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับใหม่ในอนาคต ไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวเป็นพืชกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากประเทศไทยมีไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวอยู่หลายชนิด เช่น กล้วยไม้ดิน ปทุมมา กระเจียว ผิงแดง เป็นต้น ซึ่งในต่างประเทศถือว่าเป็นพืชในกลุ่ม exotic plant ดังนั้นการพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวจึงควรเน้นงานทางด้านการพัฒนาพันธุ์และการขยายพันธุ์ เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอสำหรับการผลิตเป็นการค้า (ปาริชาติ และ พิมพ์ใจ, 2540)

การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาความสามารถในการผสมข้ามสกุล (intergeneric hybridization) ของพืชในตระกูล Amaryllidaceae ระหว่าง ว่านนางคุ้ม (*Eurycles amboinensis* Lindl.) กับ ว่านสีทิว (*Hippeastrum* spp.) พันธุ์พื้นเมือง สีแดง สีส้ม และสีชมพู ว่านแสงอาทิตย์ (*Haemanthus multiflorus* Martyn.) ว่านมหาลาภ (*Eucrosia* sp.) และ บัวคินสีชมพูดอกใหญ่ (*Zephyranthes grandiflora* Lindl.) บัวคินสีชมพูดอกเล็ก (*Zephyranthes rosea* Lindl.) บัวคินสีเหลือง (*Zephyranthes citrina* Baker.) และ บัวคินสีเหลืองอ่อน (*Zephyranthes ajax* Sprenger.) โดยวิธีการผสมพันธุ์แบบมาตรฐาน (conventional method)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University